

Posamezna štev. v Ljubljani in Trstu 4 via.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravištvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto mesečno K 1.80; polletno K 9.—, četletno K 4.50, letno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—. Telefon številka 118.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 via.

Uredništvo in upravištvu je v Franciškovi ulici 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravištvu. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vsta 15 v, osmi in deveti 10 v, ostali 5 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 118.

Razpust parlamenta.

„Parlament je razpuščen“ — tako je naznanjal včeraj zvečer iz Dunaja telefon po svetu. Prve na podlagi splošne in enake volilne pravice leta 1907 izvoljene poslanske zbornice ni več. Končala je prežgodnje, nasilne smrti, kajti njena postavna doba bi imela trajati do 1. 1913. Nikogar, kdor je zasledoval politično življenje zadnjih mesecev in tednov, ni mogla ta vest presenetiti, kakor ne preseneti nikogar vest o smrti jetičnika, ki je bolehal že mesece in mesece. In t. zv. ljudska zbornica je bolehal, bolehal na isti bolezn, kakor njene predhodnice: na narodnostnem sporu. Ali poudariti je treba takoj, da ni bolehal neozdravljivo, da bi jo poklicani faktor, vlada prav lahko obdržala pri življenju, če bi le hotela, če bi le imela nekoliko dobre volje in nekoliko več tolikokrat slovesno poudarjane „objektivnosti“ nasproti Slovanom in malo manj strahu pred vsenemškimi kričaji. Pa vladi ni bilo na tem, da vlada res objektivno, temveč se je ravnala po nemški diktatu. Nemška želja je bila Bienenrthovi vladi že ukaz. In s svojo slavno „objektivnostjo“ je Bienenrth srečno prijel tako daleč, da se mu je postavila nasproti mogočna slovanska opozicija. Ko bi tudi vlada imela za seboj zanesljivo večino, bi take opozicije ne mogla prenesti, kaj šele, ko niti vladna večina ni bila prav nič zanesljiva. In tako je navsezadnje nastalo vprašanje: Ali vlada — ali parlament? V državah, kjer konstitucija in demokratizem in parlamentarizem niso same prazne besede, temveč imajo vsebino in pomen, bi se to vprašanje čisto enostavno rešilo. Kajti vsaka vlada, ki bi imela proti sebi tako mogočno opozicijo, kakor jo je imel Bienenrth in za seboj tako nezanesljivo in slabo večino kakor Bienenrth, bi v tistem trenutku morala iti. Avstrija pa je dežela nemogućnosti: že to je nemogućnost, da imajo Nemci, ki tvorijo v naši deželi manjšino, v parlamentu prvo besedo, Slovani pa, ki tvorijo večino prebivalstva, naj bi Nemcem samo tlačanili. In druga nemogućnost je, da ostane vlada, ki je doživela v parlamentu že toliko porazov, ki nima za seboj sploh nobene zanesljive večine, na krmilu, parlament pa gre. Take nemogućnosti so mogoče samo pri nas.

Nemški in vladni listi v hinavskem ogorčenju vpijejo, da je „Slovanska Enota“ pokopala parlament. To je grda laž. Res je ravno narobe: parlament je pokopala vlada z Nemci vred. Če so Slovani posegli po skrajnih sredstvih in onemogočili delovanje parlamenta, so bili k temu pristigli od vlade in Nemcev, ki bi bili Slovane radi pritisnili k steni in jih oropali prav vsega vpliva. Čisto naravno je, da so se Slovani morali proti temu braniti in vzeti v roke najostrejša parlamentarna orožja. Odgovornost za to pa nosijo vlada in Nemci.

Kaj bodo prinesle nove voltve? V splošnem ne bodo na stvari izpre-

menile ničesar; in kaj bo napravila vlada, če bo v novi zbornici naletela na ravno tak odpor, kakor se ji je nasproti postavil v pravkar pokopani če bo sploh Bienenrthova vlada še imela priliko predstaviti se novi zbornici? Težko je že danes o tem govoriti, kajti samo uganjanje brez podlage nima nobenega pomena.

Za nas pa je predvsem važno vprašanje, kakšno stališče bodo v novi zbornici zavzeli slovenski klerikalci. Politika, ki jo je uganjal v zadnjem času na Dunaju dr. Šušteršič, daje že čisto jasno slutiti, da se slovenski klerikalci pripravljajo na skok v vladni tabor. Iz nekdanjih klerikalnih gromovnikov so naenkrat postale ponižne ovčice, ki bi vladi dale vse, kar bi od njih hotela. Danes ni nikomur več tajno, da nameravajo klerikalci zapustiti „Slovansko Enoto“, da nameravajo izdati slovenske interese, katerih jim itak ni bilo še nikdar mari in da se nameravajo vpreči z Nemci v lepi slogi v vladni voz. Razpust parlamenta jim bo zelo prav prišel, ker bodo ta skok izvršili veliko lažje kot bi ga bili sicer.

Eno pa je gotovo: da ostalim Slovanom v „Slovanski Enoti“ klerikalni kozolci ne bodo škodovali. Kajti klerikalci so „Slovansko Enoto“ doslej še vedno samo izrabljali za svoje strankarske namene, imeli so jo samo za molzno kravo in so jo takoj pustili na cedilo, kadar jim je tako bolje kazalo. „Slovanski Enoti“ ne bo treba za slov. klerikalce pretakati nobenih solza; tudi brez njih bo tako močna, da bo lahko vztrajala na svoji dosedanj pot: dosleden boj proti slovenskemu sistemu v Avstriji. Trdno smo uverjeni, da ta boj ne bo ostal brez uspeha in da se bo vedno bolj potjevala resnica, da proti Slovanom v Avstriji ni mogoče več viadati.

Iz slovenskih krajev.

Iz Št. Vida pri Zatičju. Izvedeli smo sledeče zanimivosti: Pred leti se je ustanovilo v Št. Vidu Mlekarsko društvo, ki je dobro uspevalo. Svet za mlekarno je dal Anton Anžlovar in sicer pod gotovimi pogoji. Ko pa je prišel v Št. Vid znani kaplan Karel Gnidovec, je začel ruvati proti mlekarni in mlekarni ter je ustanovil Mlekarsko zadrugo. Anton Anžlovar pa je sedaj zahteval po 10 K na mesec od svojega sveta. Kaplan pa je šel in je svet kratkoma prepisal na Mlekarsko zadrugo. Ker je Anton Anžlovar vstrajal pri svoji opravičeni zahtevi, da se mu plačuje od njegovega sveta po 10 K na mesec, je prišlo do tožbe za zaostalih 240 K, ki jih je bila dolžna plačati Zadruga. Dne 3. sušca je bila obravnava v Višnji Gori. Prisegli so trije: J. Leskovec iz Polja, A. Plešić, župnik na Primškovem in šentviški župnik Vidregar (šentviški župnik je veleposestnik ima namreč 7 gruntov) in pri tem je značilno, da je župnik Vidregar drugače prisegel na isto pogodbo, kakor priči. Dne 7. marca

je bila zopet obravnava. Ker bi bila župnikova napačna izpovedba in prisega Anžlovarju škodovala, je pridal svoji tožbi posebno prilogo, ni pa naznanil — kot pristaš S. L. S. — župnika zaradi krive prisega. Dne 10. t. m. so se stranke na nasvet sodnika poravnale. Zadruga je plačala stroške, ker bi sicer prišle razne stvari na dan. Vprašamo pa, če bo s tem zadovoljno državno pravdnstvo, ki mora v takem slučaju postopati proti vsakemu brezobzirno. Ali imajo morda ljudje, ki pridigujejo o pravici in krivi prisegi posebne pravice? Ali so klerikalci posebni državljani? Ali sme Zadruga pobirati mleko tudi od nečlanov?

Iz Mlekronoga. Prisca hvala prvemu slovenskemu pornografu, Tonetu Bolninturi za poslano pastirsko listo. Zelo nas veseli, da njegova Prevzvišenost ni pozabila naprednjakov na Dolenjskem, samo škoda, da smo to slišali že v cerkvi. Z napetostjo smo pričakovali, da pride na indeks tudi „rdeča brošura“, a naše pričakovanje nas je varalo, varalo je pa tudi škofa njegovo upanje. Naprednih časopisov ni ne bomo pustili, niti ne bodo zgubili ugleda po Tonetovih prisnodarijah. Zato torej je bil njegov trud brezuspešen in mi mu hočemo svojo hvaležnost izkazati na ta način, da mu svetujemo, naj se peča v bodoče z delom, ki ne bo zastoj; me nimo da mu ga ne manjka. Škoda je bila tudi vseh tistih znamk za tri vinarje, boljše bi bilo zanj, da jih je obrnil za poplačilo svojih dolgov. Torej, za naprej, Prevzvišeni, pustite nas v miru mogoče smo boljši kristjani kot Vi sami in pometajte najprej pred svojim pragom.

Iz Celja. Žalostna majka! Vozeč se danes zvečer iz Velenja v Celje došli smo ob 8-10 uri na postajo Polzela — Brazlovce, kjer smo čakali prilično 10 minut na Hans Woschnagov „Extrazug“. Gledavši pri oknu iz voza sem videl veliko množino potnikov nakar vprašam: Ali nič ne potekate? Delavec ki je bil črno oblečen mi odgovori, da so že nehali ker je že pokopani. Jaz: kako pa da slov. govorite? On: ker nemško ne znam. Nato se pa vsuje iz celega voza grozovit „Heil-heil“. Tako je torej nevedna para vpila na komando „Heil“. Ko se je ponehal „Heil“, sem vprašal omenjenega koliko jih je, mi isti odgovori, da čez 200 delavcev ter, da morajo na ukaz gospodov na vseh postajah.

Iz Maribora. 25. t. m. je priredilo „Dramatično društvo v Mariboru“ igranje „V znamenju križa“ ki je vseskozi uspela. Igralci so vsi brez izjeme izvrstno pogodili svoje vloge. Odveč bi bilo navajati njih imena. Le vedno tako in zadovoljili boste občinstvo. Dvorana kakor galerija je bila natlačena polna. Nekaj pa bi omenil, kar mi gotovo Mariborčani odpuste kot tuju, da so odmor trajali predolgo, pa da je občinstvo preveč glasno kedar igra orkester. Tudi godba je užitek. Videlo se je, da se g. Beran trudi dati občinstvu nekaj lepega, nekaj umetnega! Konečno, bodimo točni!

Slovanski jug.

Kongres jugoslovanskih zdravnikov v Belgradu. Meseca septembra t. l. se vrši v Belgradu prvi jugoslovanski kongres za operativno medicino. Na kongresu bodo zastopniki vseh strok operativne medicine: hirurgije, ginekologije, okulistike, otitrij in laringologije. Na kongresu se bodo vršila predavanja v vseh jugoslovanskih jezikih. Za predsednika izvrševalnega odbora je izvoljen glasoviti srbski operater, dr. Vojislav J. Subotić.

Konkurz za spomenik Dositeja Obradovića. Belgrajska občina je razpisala konkurz za zgradbo spomenika slavnemu srbskemu buditelju in filozofu Dositeju Obradoviću, čegar stoletnica smrti se bo letos praznovala. Pogoji konkurza so sledeči: 1. konkurz se zamorejo nadeležiti samo jugoslovanski umetniki; 2. načrt spomenika osnuje vsak umetnik lahko po svoji volji; 3. spomenik se mora postaviti na Terazijah; 4. celokupni stroški ne smejo presegati svoto K 40.000; 5. skice za spomenik se morajo poslati najpozneje do 30. aprila t. l., spomenik se pa mora postaviti do 30. avgusta; 6. nagrade za načrte so tri: 1000, 700 in 300 dinarjev. Odlikovane skice ostanejo last belgrajske občine. Kdor dobi prvo nagrado, temu se poveri zgradba spomenika; 7. skice naj se pošljejo pod šifro na predsednika belgrajske občine. 8. Člani umetniške porote so: Andra Stefanović, vseučil. profesor; dr. Bogdan Gavrilović, vseučil. rektor; Bogdan Popović, vseučil. profesor; Paja Jovanović, kipar; Ljuba Davidović, predsednik belgrajske občine; dr. Vlada Petković, vseuč. docent. 9. Skice bodo javno razstavljene šele po oceni porote.

Policijske gonje v Dalmaciji. Kakor znano, so razne dalmatinske upravne oblasti vprizorile proti posameznim znamenitejšim Srbom v Dalmaciji, zlasti v Dubrovniku, velikansko gonjo. Dubrovnik je v zadnjem času postal takorekoč gnezdo vsakovrstnih agentov provokaterjev in vohunov, tajna policija pa je od dne do dne povečana. Ko so neki dubrovniški Srbi, ki so jih, dasi so bili nedolžni, tajni policaji in vohuni pripravili v ječo in so bili nazadnje obsojeni, je ves pošten svet pričakoval, da bo nazadnje vendarle konec policijskih nasilstev. Pa je ravno nasprotno. Iz Dubrovnika prihajajo novi glasovi, ki potrjujejo staro resnico, da Avstrija za Slované nima nič drugega nego policijski bič. Posebno za nas Jugoslovane to velja, in med njimi v prvi vrsti za Srbe. Iz Dubrovnika torej poročajo da so se vršila zadnje dni tam hišne preiskave po mnogih srbskih hišah, celo pri Srbih iz kraljevstva, ki so slučajno na letovišču v Dubrovniku. Hišne preiskave so ostale seveda brez vsakega uspeha. Vendar je poklicanih okoli 200 Srbov in Hrvatov na okr. glavarstvo, da se zagovarjajo zaradi žaljenja policijskih organov. Vse kaže, da pride „veleizdajniški“ proces v drugi izdaji.

Naši literati.

III.

MILAN PUGALJ.

Bolgarska kriza, ki se je dosti dolgo vlekla je konečno rešena. In sicer tako, da v novem kabinetu ni nobenega zastopnika demokratske stranke, ki je v zadnjem sobranju, kakor znano, imela ves kabinet in ogromno večino poslancev iz svojih vrst. Sedaj so v kabinetu trije nacionalisti: Gešov, min. preds. in minister zunanjih zadev, Teodorov, finančni in Bobčev, navdušeni propovednik jugoslovanske ideje, naučni minister, in tri progresisti: notranje zadeve Lukanov, trgovino Hristov in javno delo Franghija. Portfelj vojnega ministra je prevzel general Nikiforov. — Interesantno je zabeležiti, da je med demokratsko stranko in kraljem Ferdinandom prišlo do velikega konflikta. Organ stranke ki je do včeraj bila na krmilu države „Kambana“, piše antidinastične članke in agitira zlasti proti dinastiji Koburg, in za republiko.

Splošni pregled.

Poslanec Fiedler o češki taktiki. Na izjavo barona Bienenrtha, da bi Čehi ne bili gñali svoje opozicije do skrajnosti, ako bi jim bila vlada obljubila par ministrskih portfeljev, je rekel dr. Fiedler, da ni on nikdar v tem smislu z baronom Bienenrthom govoril in da take misli ni imel niti Enotni češki klub niti Slovanska Enota.

Sumunski proračun kaže frankov 477,745 230 dohodkov in 461,076.942 frankov izdatkov. Zbornica nadaljuje debata o prestolnem govoru.

Služaj v turški armadi. Nemški instruktor-oficir Schlichting je pregledoval turške čete in je pri tem poravnal nekemu vojaku glavo. Vojaku se je zdelo, da je dobil zausnico, zato je pomeril in je ustrelil častnika v trebuh. Schlichting je čez nekaj časa umrl. Sultan in minister so izjavili

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetec.

— Pa Altieri?
— On je ljubil Leonoro!
Roland je zadušil krik, ki mu je silil preko ustnic.
— In kaj so storili z Rolandom Kandianom? je vprašal.
— Vrgli so ga v temnico.
— In tam je gotovo še zdaj?
— Ne. Mrtev je.
— Kako veste to?
— Hotel je uiti z nekim drugim obsojencem. Toda utopila sta se v Kanalu... Boljše je tako. Nesrečnik se vsaj več ne muči...
— Da, Boljše je tako!... Toda kako ste mogli živeti, vi, ves čas, ko je tičal revež v temnici? Dajte, povejte mi to!...
— Kaj vem? je rekla Imperija trepetaje. Včasih sem se že hotela ovaditi, pa sem se bala krvnika. Včasih me je obhajala misel, da bi ga rešila iz ječe, toda to podjetje je bilo nemogoče... Oh, prečula sem nešteto strašnih noči, in kadar je pozimi veter tulil okrog vogalov, mi je bilo mnogokrat, kakor da slišim jecanje Rolanda Kandiana... Toda, na srečo, zdaj je mrtev!
— Da, na srečo!... In potem?
— Potem... zdaj vam mora biti jasno, da je Bembo moj gospodar. Zdjaj razumete, da sem mu že šest let pokorna, kakor sužnja; da mi preti z ovadbo, kadarkoli se mu hočem upreti, in da se ga bojim... Oh, bojim se ga videti neko noč, kako vstane pred menoj ter mi poreče svojim mrzlim glasom: „Tvojo hčer v mojo posteljo, ali pa tvojo glavo krvniku!“
Imperija se je glasno razjokala.
Roland je premišljal:
— Zdjaj mi je jasna uloga Imperije, Bemba in Altierija.

Toda Dandolo? Kdo je tiral njega? Fokari? Kaj sem storil temu? Oh, potrpljenje, potrpljenje!...

In glasno je dejal:
— Ne plakajte več, milostljiva. Jaz bom rešil vašo hčer.
— Oh, torej ste angel, ki mi ga pošilja nebo, da mi naznani odpustanje mojega zločina!...
— Samo to vam pravim, nič drugega: rešiti hočem vašo hčer.

— Verjamem vam, verjamem vam!
Roland je bil vstal. Preden je mogel treniti z roko in se obraniti, je padla Imperija na kolena, prijala njegovo roko in jo poljubila.

Roland se je izvil temu prijemu, zamahnil ji v slovo, ter naglo planil na prosto, prepuščaje kurtizano njenemu nepopisnemu razburjenju: bila je obenem srečna in vznemirjena, pomirjena in polna brezumne groze.

XXVII.

Ljubezen — bolezen.

Zunaj, na nabrežju, je Rolan pogledal okrog sebe ter zazrl senco, ki se je skrivala za bližnjim stebrom. Stopil je naravnost proti tej senci.

— Ali si ti? je vprašal.
— Jaz sem, gospod, je dejal Skalabrino in stopil iz svojega skrivališča.
Slekel je bil bogato livrejo Aretino ter se oblekel kot dober beneški meščan.

— Vidite, gospod, da sem zvesto stražil.
— Pa najini tovariši?
— Skoraj vsi so prišli in čakajo vašega povejja.

— Dobro; kadar bodo vsi zbrani, mi sporočite...
Med temi besedami je Roland odvezaval gondolo; skočil je v šibko vozilo.

— Ali naj vas spremim, gospod? je vprašal Skalabrino.

— Če hočeš. Noč je vedra. Mislim, da nama ne bi škodil majhen izprehod po vodi.

Skalabrino, zavzet nad tem tonom, ki ga ni bil vajen, je

stopil v gondolo ter jel veslati. Obenem je vprašal:

— Kam hočete iti, gospodar?
— V Lido; tam je človek na prostem morju: ni se mu bati nepovabljenih ušes.

S temi besedami se je Roland zleknil na dnu barke; zdelo se je, da se je ves zatopil v pogled na zvezdno nebo. Globoko molčanje je ležalo nad Benetkami, in prekinjalo ga je edino rahlo pljuskanje vode pod Skalabrinovim veslom.

Ko sta dospela v pristan, je Roland vstal ter namignil tovarišu, naj neha veslati.

— Ti torej praviš, da nisi kasneje nikdar več videl tiste ženske? je nenadoma izpregovoril Roland.

— Katere ženske, gospod? je vprašal Skalabrino osuplo.

— Tiste, o kateri si mi pripovedoval svojo čudno avanturo... tiste, ki si je izbrala tebe rajša nego Sandriga... tam gori, v Črni Jami...

— Ne, gospod, nikoli več je nisem videl.

Roland se je vdal za nekaj hipov molčanju, ki ga Skalabrino ni motil. Nato je povzel:

— Ali si dobro pogledal tisto deklico, ki sem ti jo pravkar pokazal v Imperijini palači?

— Da, gospodar; in, kakor sem vam povedal, spoznal bi jo med tisočerimi.

— Ali veš njeno ime?

— Ne, gospodar.

— Dobro, povem ti ga jaz: ime ji je Blianka.

— Spominjal se bom tega imena: Blianka.

— In prav boš storil, Skalabrino, da ga ne pozabiš, kakor bo prav, še si dobro zapomniš poteze tega otroka...

— Ker mi vi ukazujete, gospodar!

— Jaz? Nikakor ne! To je tvoja najzasebnjša reč.

Skalabrino je pomeril Rolanda z osuplimi očmi.

— Saj res, je povzel Roland nenadoma, pozabil sem zanimivo podrobnost. Ta otrok ima mater, ki ji je ime Imperija.

— Kurtizana, ki biva v palači?

— Da — tista, ki te je svoje dni najela, da bi mi pripravila zasodo...

— Gospod!...

(Dolje.)

svoje obžalovanje nad tem slučajem in so prosili, naj se ne obravnava kot diplomatsko zadeva. Vojak je bil postavljen pred vojno sodišče in bo takoj ustreljen.

Tudi važno. Včeraj se je imela vršiti v kotorskem okraju ožja volitev med srbskim kandidatom dr. Vukotičem in profesorjem Midzorjem. Volitve pa so bile uradno ustavljene, ker so nepotrebne, kajti parlamenta ni več.

Na krakovski univerzi se pripravljajo novi nemiri. Senat je namreč odklonil 8 študentov, ki so baje povzročili dijaške nemire januarja meseca. Napredno dijaštvo je imelo posvetovalje, na katerem je sklenilo energično vstrajati v svojem boju.

Grof Apponyi je znan kot velik nasprotnik Slovanov na Ogerskem, za kar so mu Slovani v Ameriki, ko je v Čikagi govoril o miru, priredili demonstracije, da so tako pokazali Apponyja kot navadnega komedijanta, ki drugače misli, drugače govori in drugače dela. Grof Apponyi, ki zove ves svet na boj zoper nemaznate narode na Ogerskem, je bil kandidat, da dobi Noblovo nagrado za — mir. Sedaj pa postane Grof Apponyi profesor prava na budimpeški univerzi.

Poročila iz Yemena javljajo, da prodira turška armada od treh strani proti Sanai, ker ni nikjer videti ustave, je upanje, da bo mesto kmalu v rokah turške vojske.

Mirovno sodišče med Ameriko in Anglijo je dospelo že v tak stadij, da bo Taft lahko kmalu senatu predložil primeren načrt.

Nemiri v severni Albaniji označujejo novo albansko vstajo. Albanci so prestopili mejo vjeli in razorožili so mejno stražo in so vdrlj proti mestu Tusi. Tam so se polastili orožja in utrde. Tudi Malisari so se 3000 po številu vzhignili v vilajetu Skutari. Turčija je prisiljena poslati proti njim vojaštvo. Arnauti so se tudi pridružili gibanju in so začeli napadati vojske in uradnike. Vojašnico v Tusi so Albanci zažgali. Enako nekaj stolpov v okolici. Pri tem je prišlo do krvavega boja, pri katerem se je moralo vojaštvo umakniti. Mnogo starcev in žen je pobegnilo v Podgorico. Gibanje postaja nevarno.

Aviatik Cel se je ponesrečil v Parizu. Dvignil se je 700 m visoko. Ko se je spuščal je padel z višave 100 m in se je ubil.

Črnogorski kralj Nikola ne pojde baje niti na Dunaj niti v Rim, ker se je njegova bolezen poslabšala. Položaj je resen.

DNEVNE VESTI.

Naše cene zunanje naročnike, ki jim danes poteče naročnina, prosimo, da bi jo čem prej podaljšali. — Upravništvo „Jutra“.

Pater Puntigam v Ljubljani. Znani nemški jezuit pater Puntigam, ki osrečuje Bosno že 20 let s tem, da razširja tam rimski klerikalizem, bo predaval v „Unionu“ klerikalcem o Bosni. Tako daleč smo torej že prišli na Slovenskem, da nam nemški jezuiti predavajo o slovanskih deželah in narodih! To je klerikalna „narodna“ politika.

Pazite na vohune! Klerikalci imajo vse polno skritih svojih pristašev — iz prepričanja seveda ne, nego iz raznih drugih vzrokov — ki se ne upajo, ali pa nečejo pokazati se očitno za klerikalce in imajo dostop v vsako napredno družbo. Oni to seveda izkoriščajo in vohunijo za klerikalce in za to opozarjamo napredno občinstvo, naj pazi na take tipe, ki ne spadajo v napredno družbo, spoznati takih dvoživk ni težko.

Klerikalci se norčujejo iz napredne poštenosti in napadajo

„Ljubljansko kreditno banko“ radi njenega znanega sklepa, da izplača vse hranilne knjižice „Glavne posojilnice“, ki ne presegajo svote 300 K, češ, da je to samo pesek v oči! In vendar izplačuje Kreditna banka resnično te knjižice, pri tem pa, seveda, pazi na to, da ne bi tega izkoristili razni spekulanti, ki so morda za kako bagatelno ceno pokupovali od vložnikov njihove knjižice, sedaj jih pa ponujajo Kreditni banki za celo svoto! Za te spekulante se zavzema „Slovenec“, ki je ogorčen tudi tega, ker je Kreditna banka odklonila izplačanje nekemu človeku, ki je prinesel cel kup hranilnih knjižic „Glavne“, iz česar se jasno vidi, da jih je pokupoval od nevednih ljudi. „Slovenec“ se jezi posebno za to, ker je dotični gotovo klerikalec, sicer se ne bi šel pritožiti ravno v uradnišvo „Slovenca“. Tako vsaj vemo, da so se dali ravno klerikalci na spekulacije s knjižicami „Glavne posojilnice“.

Pritožbe prihajajo k nam dan na dan od naročnikov, da ne dobijo lista. Ker mi list redno pošiljamo, tiči vzrok na dotičnih poštah, kjer sistematično klerikalni poštarji in poštarice, ponekod pa kar tajmoštri, kaplani in farovski kuharice svojevolično naš list „konfiscirajo“. Mi smo teh „konfiskacij“ že do grla siti, zato danes zadnjičkrat z lepa svarimo prizadete pred njimi. Če še zdaj ne bo pomagalo, bomo govorili odločneje na pristojnih mestih.

Klerikalci in učiteljstvo. Na Kranjskem je pod vladjo barona Schwarzja velik vpliv, katerega posebno učiteljstvo čuti po vseh udih in kateri bi usekal naši mladini že globoke rane, ko bi ga napredno učiteljstvo ne odbijalo tako krepko in neustrašeno. Res je, da je bila ljudska šola do zdaj zavarovana pred duhovskim nadzorstvom in pred prenosno državnega šolskega zakona, ali neredbenim potom se izliva klerikalni duh polnim tokom čez šolo in učiteljstvo. Ne dajmo se torej premotiti: naša vlada poslušaj klerikalce in vse naredbe, katere bi svobodno učiteljstva že davno pokopala, če bi bilo stanovsko nezavedno, imajo svoj vir v klerikalizmu. Res sreča je napredno učiteljstvo za naše ljudstvo, da se toliko zaveda v svojem važnem poklicu, da ima še proste misli pri svojem delovanju v šoli. Učiteljev duh je duh šole in duha pa ne vežejo zakoni in službeni reglement. Vendar pa ne smemo biti preoptimistični, bodimo pozorni ter čujmo in čujmo, zakaj tisti čas, ko so ljudje spali, prišel je sovražnik in je zasejal ljuliko med pšenico. Zato bo pa vse ljubljansko učiteljstvo, izvzemši tistih par jeličastih smrdočin, oddalo pri občinskih volitvah svoje glasove kandidatom narodnonapredne stranke, ki je nasprotnica klerikalizma in prijateljica učiteljstva.

Reklama v spovednici. Neki franciskan je trdil nekemu pri spovedi, da sta v Ljubljani samo dve pošteni gostilni in sicer: gostilna „Pri Stefanu“ Miklošičeva cesta in pri Češnarju v Kolodvorski ulici. Ta patrova reklama je zelo priporočljiva.

Politika v spovednici. Neki možak iz Dolenjskega jo je v pondeljek primahal v Ljubljano k velikonočni spovedi. Misli je, da so „gospodje“ v Ljubljani pametnejši nego domači kaplan in fajmošter, in da vsaj v spovednici ne uganjajo politike. Pa se je mož motil. Najprej je šel k Lazaristom, tam ga je kutar seveda najprej vprašal, če bere „brezverske“ liste, in ker je mož pritrldil, ga je duhovni oče spodil. Potem se je ubogi grešnik napotil k franciskanom, pa je tudi na slabo naletel. Duhovni oče je začel namreč uganjati „gospodarsko politiko“. Povedal je, da so „Glavno posojilnico“ uničili liberalci, in ko je mož ugovarjal in začel kritizirati kler-

ikalne gospodarske zavode, je duhovni oče zaloputnil listino. — In možakar iz Dolenjskega je zaprsegel, da ne gre v svojem življenju nikdar več k spovedi.

Usmiljene sestre pravijo ljudje tistim babnicam, ki se šopirijo po deželni bolnici in grene bolnikom že itak grenke ure. Boljši naslov zanje bi bil: grabežljive sestre. Neko žensko je poslal dr. Bock v bolnico, da se ji vstavi stekleno oko, ker je revica svoje oko izgubila. Tam je žena čakala par minut, da je prišla na vrsto in za tistih par minut ji je „usmiljena sestra“ zaračunala celih 2 K 40 vin.

Ljubljanski obrtniki trpe vsled konkurence, ki jim jo delajo klerikalci z lastno ekonomijo v deželni bolnici, hiralnici in prisilni delavnici, obilo škodo. Usmiljenke imajo svojo mesarjijo, pekarijo, krojače, šivilje, čevljarje i. dr., ljubljanski obrtniki pa gledajo v zrak brez zaslužka. V prisilni delavnici tudi še ni ponehala konkurenca. Ljubljanski obrtniki naj se na te klerikalne oderuhe spomnijo na dan volitve!

Pri nemškem gledališču so vpisani samo nemški obrtniki; kdor je le količjak sumljiv, so ga pri oddaji del odklonili. Ti ljudje so brezobzirni. Pri mestni upravi se bode moralo odsej tudi s takim merilom meriti.

Nemci in klerikalci hočejo v vseh važnih zadevah skupno nastopati in prepračiti, kar bi njim ne ugaljo. Na vsak način hočejo dobiti podporano iz svoje srede. Dr. Eger bo tudi kandidiral! Torej pozor pred temi junaki!

Šuklje avanziral? Med gosti hotela „Erzherzog Johann“ v Gradcu je bil, kakor je razvidno iz graških listov, te dni neki „Freiherr von Šuklje, Landeshauptmann, Laibach“. Nam do slej ni bilo še znano, da je naš dični deželni glavar kar na tihem avanziral na barona. Morda je ta avanzna uspeh njegovega korajžnega nastopanja proti ljubljanskim policajem?

Opozarjamo na veselico v prid dijaškemu podpornemu društvu „Domovina“, ki se prične danes zvečer ob 8. uri v „Narodnem domu“. — Sporedi velezbaven. — Vstopnina 2 K, za dijake 60 vin. — Vsi, ki vam je mar našega srednješolskega dijaštva, danes na veselico v „Narodni dom“!

K današnji dobrodelni prireditvi „Domovine“. — Posebna valila na to prireditev se niso razposiljala in se ne bodo, ker ima pristop vsakdo. Obiralo in odiralo se ne bo, marveč so cene stalne in navadne. V veliki čitalniški dvorani, kjer bode varietetna gledališka predstava, bodo razpostavljene vrste samih stolov, ki pa ne bodo numerirani, tako, da si lahko vsakdo sam izbere svoj prostor. Ob straneh in zadej pa stojšče. Prosimo tudi, naj se med prireditvijo vsakdo izogiba ropota in šuma, da bo mogoče vprizoritvam slediti. Na mir in red bodo pazile posebne rediteljice, ki bodo nemirne kaznovala na denarne globe. Vsporedi vse prireditve se proti neznamni odškodnini dode pri blagajni. — Začetek točno ob 8. uri. Kdor hoče dobiti dober prostor, naj se požuri, da pride pravočasno, ker se obeta velik naval in ker se prične predstava točno ob 8. uri.

Pri današnji varietetni gledališki predstavi sodelujejo: Gospe Desanka Iličičeva in Marija prof. Reiserjeva, gospodične Staša Bežekova, Mira Lavrenčičeva, Angela Maličeva, Irena Ružičkova, Stefka Skrbinskova, Pipa Tavčarjeva in Pavla Tominškova, gospodje Fran Bohuslav, Ljubia Iličič in gospod X., balet pa pleše 19 deklic v starosti od 4 do 8 let. — Vse dame in gospodične, ki posejijo danes dobrodelno prireditev, uljud-

no prosimo, da pridejo v dvorano brez klobukov, da pred sedečim ne zaprejo pogleda na oder.

Dobrodelna prireditev v prid dijaški kuhinji „Domovine“ se vrši zanesljivo danes dne 1. aprila t. l. v vseh gornjih prostorih „Narodnega doma“. Ker je mnogo dijaštva iz dežele, naj bi se pri tej priliki spomnili rodoljubje na deželi svojega dijaškega naraščaja v Ljubljani, da ali mnogobrojno prihiti ta dan v Ljubljano k prireditvi, ali pa vpošlje vsaj kak znesek v prid „Domovine“.

Domovni je poslala odvetniška pisarna dr. Šviglija znesek 20 K vsled neke kazenske razprave. — Namesto vstopnine k dobrodelni prireditvi so darovali „Domovini“: Gospa Trškanova po gosp. Sičevici 3 K in narodni brivec g. Franjo Zajec, Dunajska cesta, 5 K. Iskrena hvala!

„Slovenski Ilustrovani Tednik“. Izšla je 6. številka tega lepega lista s prav mnogoštevilnimi slikami in lepim tekstom. Zaradi pomanjkanja prostora več o tem jutri. Za zdaj „Slovenski Ilustrovani Tednik“ samo prav toplo priporočamo slovenskemu občinstvu mesto drugih, tujih časopisov. Posamezna številka stane samo 14 vin.

Abecedar slovenske književnosti za Jugoslovansko Enciklopedijo, ki ga je sestavil gosp. prof. dr. Janko Štebinger, je tiskan. Še živeči pisatelji bodo sami pisali avtobiografije; biografije pisateljev prejšnjih dob bo pa treba razdeliti med več strokovnjakov. „Slovenska Matica“ prosi literarne zgodovinarje, naj bi ji sporočili, katere biografije bi hoteli spisati za Enciklopedijo.

Centralno društvo izdajateljev časopisov je pri poštnem ravnanstvu na Dunaju doseglo, da se smejo od sedaj naprej časniki frankirani s časniki znamkami, oddajati tudi na poštnih filijalkah.

Na vremensko hišico v Zvezdi so gospodje ki imajo pri tej hišici opraviti, čisto pozabili, da je že mesec dni oropana tistih priprav, zaradi katerih se ta naprava imenuje vremenska hišica. Da ure za lokalni in svetovni čas nimajo kazal, brez tega bi se dalo še kako prebiti še par mesecev dalje. Toda da glavni pomen te naprave: samobilni tlakomer še do danes ni popravljen, to je vendar že malo po kamnišni brzovlaku urejeno. Če že drugače ne gre, naj se izpostavi profesor Belar in Vesel v pomanjševani obliki v prazno vremensko hišico in vsaj Slovenci v Ljubljani bodo vsak čas vedeli kakšno vreme je bilo včas.

Nesolidna stavba. Sinoči okolu 10. ure se je začelo nevarno pogrezati poslopje „Katoliške tiskarne“ pri jubilejnom mostu in se pogreza polagoma vsako uro za en centimeter. Strokovnjaki pravijo, da je za tako veliko stavbo preslab temelj, in razun tega se je radi narasle Ljubljance zemlja zrahljala in tako je bilo pospešeno ono, na kar so strokovnjaki že zdavnaj opozarjali. Poslopje se mora takoj izprazniti; uredništvo „Slovenca“ se preseli še danes v knezoškofjski ordinarijat, upravništvo v poslopje „Kranjske hranilnice“, a tiskali se bodo klerikalni listi začasno pri Bambergu, dokler ne sezida „Ljudska posojilnica“ novega poslopja za „Katoliško tiskarno“.

Še ena Novakovih dedičev. Novakovi dediči, bolj prav rečeno, dediči Novakovega denarja, rasejo kot gobe po dežju. Zdaj se je zglasila žena Lujza Novak, ki meni, da je med dosedaj priglasišeni dediči še najbolj opravičena zahtevati delež zase, oziroma za dve sestri in dva brata. Lujza Novak je stara 60 let, hči bivšega učitelja v Šmihelu pri Novem mestu, rojena je bila v St. Jerneju, njen oče pa v Ribnici, rodbina sega kolikor se da dognati 150 let nazaj. Spominja se

še dobro, da ko je bila še otrok, je prišel nekoč elegantno oblečen gospod z gospo na obisk k njenemu staremu očetu v Ribnico. Gosta sta prinesla otrokom raznih jestvin itd. In tedaj je stari oče dejal: vidiš to so tisti bogati stric in njegova gospa iz Amerike. Omenjena gospodična zdaj pridno išče potrebnih izkazil in trdno upa da ne bo zastoj. Tudi mi ji to iz srca želimo, zlasti ker je če ne že bogate dedščine, vsaj primerne podpore zelo potrebna.

Argentinsko meso se ne bo prodajalo jutri, temveč šele v pondeljek.

Pomanjkanje delavcev v Ljubljani. V Ljubljani primanjkuje delavcev vseh vrst, zato si morajo pomagati podjetniki s prisiljenci in kaznjenci, ki so seveda tudi dokaj cenjeji.

Pokojnega Karola Deschmana posestvo v stari „Blatni vasi“ sedanji Prečni ulici, je prešlo lansko leto v slovenske roke. Vrtno parcelo ob Komenskega ulici je kupil zdravnik dr. Fr. Derganc, ki bo tamkaj zgradil letos novo dvonadstropno hišo.

Cepljenje in siljenje (strutificiranje) trt je danes najpriprostejši in najcenejši način, po katerem se v najkrajši dobi pride do lepih cepljenih trt in s pomočjo teh do lepega vinograda. Ker je ta način cepljenja pri nas še premalo znan, priredi c. kr. vi-narski nadzornik B. Skalicky pri državnih trtnici v Brslinu blizu Novega Mesta v četrtek, dne 6. aprila t. l. ob 9. uri zjutraj cepilni tečaj, katerega se lahko vsak udeleži, kdor se hoče v tem načinu cepljenja trt izveždati.

Zrakoplovec Alirpaaz dospe danes ob 1:20 uri pop. v Ljubljano, ustavi se za 30 minut nad parkom v Tivoli.

Celo mesto za 3 mesece rešeno nevarne nadloge. Mihata Vojsko, kdo ga ne pozna v Ljubljani in po celi ljubljanski okolici. Doma je nekje pod Rašico, 40 let star, že ves siv, če je le navadno pijan, je na pol norec, kadar pa ga ima preveč pod kapo, tedaj je cel in jako nevaren norec. V takih izbruhih ne pozna niti svoje matere, ne svoje sestre, jima vse razbije, zagradi tudi za nož in z njim grozi tudi lastni materi, oziroma sedaj sestri. V takem položaju je tudi nevarna za pasante na ulici. Največji prijatelji njegovi pa so mestni stražniki. Stare, ki ga že predobro poznajo, še malo pardonira, toda gorje mlademu stražniku če mu pride v roke. Je bil že parkat v blaznici mnogokrat radi škrofuloznosti v bolnicah, največkrat pa pod ključem roke pravice in sicer zaradi nasilja, tatvine, goljufije in drugih takih grehov, je z materjo in sestro jako grdo ravnal in je postal sploh javno nevaren, mu je bilo prepovedano bivanje v Ljubljani. Pa Vojska se za to ni dosti zmenil. Držal se je največ pri Figovcu. On zna namreč tudi laški, zato ga laški trgovci s konji vporabljajo za mešetarja. Če ni slučajno preveč pijan, zna biti zlobno poreden. Heleko ko je šel na Glince, je srečal duhovnika z obhajilom. Ker se ni odkril in ga je duhovnik opozoril, mu je zabrusil: kaj se bom odkrival, sem preje boga poznal kot ti. — Dne 17. marca pride njegova sestra na stražnico za božjo voljo prosit, naj jo rešijo pred bratom, češ, da hoče zopet vse razbiti. Stražnik Pavlinec se napoti z enim tovarišem v stanovanje. Mihata dobe tam v sami srjaci. Pavlinec mu veli naj se obleče. Vestijo si je še potegnil nase, sukničja pa že ni več hotel. Ko mu je stražnik napovedal aretacijo, je začel tako razbijati okoli sebe, da sta oba stražnika s težkočo na rokah in nogah zvezanega odvedla v voz. V petek se je imel Vojska o tem zagovarjati pred deželnim sodiščem. Napravil se je silno modrega, na razna vprašanja sploh ni odgovarjal, češ, gospodje so itak bolj

MALI LISTEK.

Napoleon I. in njegov dvor.

(Po dr. A. Fournierju priredil J. R.)

(Dalje.)

Jožef in Lucian sta šla svoja pota.

Jožef se je oklenil generala Bernadotta, Lucian se je oklenil Siyesa. Bil je jako delaven član zbornice. Ko pa se je Napoleon, kakor s čudežem izmuzal Angležem, in se je z velikanskim veseljem sprejel, vrnil v Pariz, so stopili vsi v ozadje.

Josefina, ki so jo bratje zatožili, je po dolgem jokuhanju in stokanju zavzela mesto legitimne žene. Pustil se je pregovoriti, kajti tudi sam ni bil brez pregreh. V Egiptu je zapeljal madame Foures, ženo poročnika, katerega je poslal z različnimi depešami na direktorij v Pariz. On ji je celo obljubil ločitev od Josefine, ako ga osreči z naslednikom. kar Josefina ni mogla. Toda do ločitve še ni prišlo. Ko se je armada vrnila v Pariz, je bil Napoleon — po 19 Brumairju — že v visoki državni službi in na

ločitev ni bilo časa misliti. V kratkem času je francosko ljudstvo izročilo svojemu ljubljencu vse kraljevske moči. Samoobsebi razumljivo, da je sedaj mogel Napoleon tudi na zunan pokazati moč in sijaj.

Ko so člani direktorija odšli iz Louksenburške palače, se je tja preselil Napoleon, in malo nato — 19. februarja 1800 — je stanoval v kraljevski palači v Tuilerijah. Tu je vpe-ljal velik dvor in etiketo. Kralji sveta niso smeli reči, da Francoska zaostaja v zunanjem sijaju.

Ko je leta 1902 postal Napoleon prvi konzul, sta prišla mesto Siyesa in Rougera, druga dva konzula Cambaceres in Lebrun, le po imenu visoka državna uradnika in drugega nič. Napoleon je bil vladar, akoravno še ni bil kralj ali cesar in Francija še vedno republika.

Med tema dvema letoma se je vojaška suita, katera je prišla z njim v Tuilerije, preelvila v dvorjane.

Vojaški meč in škornje so odložili in mesto njih so si opasali ozko sabljico in se oblekli v svilene obleke. Zopet so začeli nositi lasulje. Žene se ne imenujejo več: Citoyenne, temveč Madame, in niso se naveličali povpraševati stare ljudi kako je bilo na

prejšnjem dvoru. Vse so vpeljali. — Dolgo časa je imelo vse življenje na dvoru vojaški značaj. Ko je pa prišlo staro plemstvo na dvor, so se razmere drugačile.

Na čelu dvornega oskrbnništva je stal plačani guverner general Duroe. Bil je Napoleonov zaupnik, katerega je rabil za jako važne misije.

Zagotovil mu je roko svoje pastorkle Hortenzije, toda Josefine je imela druge načrte in le, ker je Duroe odložil svoje mesto kot guverner, ni prišlo do možitve.

Duroe je predsedoval pri mizi, kjer so kosili palačni prefekti, dame in oficirji, dočim je malenkostni zajtrk Napoleon zavžil navadno sam, obed pa skupno z Josefino. Skupni obedi so bili samo enkrat na teden. Prišli so: druga dva konzula, ministri in ob nedeljah so kosili v Tuilerijah tudi sorodniki. Sredi meseca je bil gala, s 100 povabljenimi gosti. Po obedu cercle.

Pri teh svečanostnih avdijencah je prvi konzul zamenjal svojo navadno vojaško obleko za rudečo baržunasto državno obleko, ki je bila vsa pretkana z zlatom. Bele hlače iz kašmirja so bile pod koleni z zlatimi sponami prepete in noge so tičale v čevljih z

zelo velikimi zlatimi zaponkami. Velike manšete iz čipk, 3voglati klobuk z največimi peresi in kratak ozek meč so izpopolnili toileto malega moža, ki mu je veliko bolj pristojala zelena uniforma, v kateri je na dvorišču Tuilerij pristostvoval vojaškim paradam. Te parade pa niso bile nekaj navadnega. Trajale so po par ur in Napoleon je večkrat stopil raz konja k v-jakom, pustil si povedati njih prošnje, gledal je uniforme, nagovoril tega ali onega vojaka, ter tako postal ljubljene armade prav tako kakor pariškega ljudstva. Stirje dvorni prefekte so morali paziti na etiketo in na igre. Stiri dvorne dame so bile družabnice Josefine in so ji predstavljale žene različnih poslanikov in generalov. Dvorni prefekte kakor dame so se menjavali vsaki teden, K dvoru so pa tudi spadali 4 gardni generali, in sicer Lannes Bessiere Davout in Soult.

Stari republikansko navado, da se višji oficirji tikajo, je Napoleon odpravil. Samo Lannes si je smel dovoliti, da je visoko stoječega tovariša tikal, ne da bi ga bil kldo zavrnil.

Poleg teh štirih generalov je bilo še 8 adjutantov.

Tudi ti so se vsak teden menjavali. To so bili izvmenši služabnikov

vsi dvorniki za časa prvega konzulata.

Osebo je regenerator Francije, mož, ki je zapeljani državni voz peljal na pravo pot, on ki je dal državni mir in slavo — on je živel jako skromno in mirno. Samo nepremišljeni atentati so včasih kalili ta ljubi mir. Takrat je bil Napoleon še prijazen, včasih celo dober služabnik in prijatelj kratkočasa. V gradu Malmaison, ki ga je leta 1799 kupila Josefine za malenkostno svoto, se je redno udeleževal plesnih zabav. Plesal je z veliko vnmemo „manacoa“ in imel veliko dopadajenje nad modernimi plesi. Igrali so igre, ki jih je vodil slavni umetnik Talma in Michot.

Vsi člani rodbine, razen mlade lepe Karoline, so imeli veliko veselje do teh iger. Po takih igrah je sledila velika soireja, kjer se je vse jako dobro zabavalo. Če je bil Napoleon pri volji, tedaj je bil dovipen. Sicer pa njegove opazke damam nasproti niso bile vedno najboljše. Tako je pri neki soireji rekel proti neki dami:

„Kako to madame, da imate tako rdeče roke in obraz“,

Drugo je zopet opomnil, da ima že drugič isto obleko itd. Te njegove negalandne opazke si pa lahko tolm-ačimo. (Dalje.)

kunštni, kot on. Le včas se ga je lotila hudomušna zlobnost. Le nekaj slučajev: Sodnik: Ali ga radi pijete? Vojska: Če ga nimam, pa ne! Sodnik: Pa če ga imate, ga veliko izpijete? Vojska: Dajte ga sem, pa boste videli, na probo pa jaz ne grem! Sodnik: Ali ste bolani? Vojska: Iz... t mi smrdi! Sploh pa kaj se bom zagovarjal, napravite kakor hočete. In gospodje so res napravili tako: za 3 mesece bo sedaj celo mesto rešeno te nevarne nadloge. Vojska je razsodbo tako sprejel: Tri mesece bom zdaj gledal stene, škrofeljini me bodo boleli, pijske ne bo nič, sicer pa je bolje zapor kot — blaznica. — Ampak spada skoro preje tja, kot v zapor.

Pisateljsko podporno društvo priredi, kakor smo naznanili, v proslavo petindvajsetletnice slavnostno akademijo dne 2. aprila v „Mesnem domu“ in prosi, naj vsa tista društva, ki se po svojih zastopnikih udeležijo akademije, blagovolijo to naznaniti predsedstvu Pisateljskega podpornega društva.

Redni občni zbor telovadnega društva „Sokol“ v Domžalah se vrši v nedeljo, dne 2. aprila t. l. ob 3. uri popoldne v „Sokolskem domu“. Vspored: 1. Pozdrav staroste. 2. Poročilo načelnikovo. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Poročilo blagajnikovo. 5. Poročilo o stavbi „Sokolskega doma“. 6. Volitev odbora in zastopnikov društva za župni občni zbor. 7. Slučajnosti. K obilni vdeležbi vabi odbor. Na zdar!

Narodna čitalnica v Kamniku priredi v nedeljo dne 2. aprila 1911 točno ob pol osmih zvečer v društveni dvorani dramatično predstavo „Domen“. Narodna igra s petjem in petih dejanjih. Po Jos. Jurčiču spisal Ivan Česnik.

Jeruzalemski romar obtožen radi krive prisege.

Vsako romanje donša nekaterim kmalo, Marijinim devicam in drugim pobožnim romaricam včas tudi šele v zadnji tritretinski leta svoj blagoslov in sadove. Po romarskih polih, pa tudi okrog romarskih svetišč se zaseje kaj obilo romarskega semena. Romanje v Jeruzalem, oziroma v Palestino sploh, pa včas tudi moškimi romarjem ostane globoko v spominu. Ne vselej le radi svobodne pomnožitve človeškega rodu, ampak tudi radi drugih navadnejših posledic. Poglejte n. pr. le ta-le slučaj jeruzalemskega romarja Franceta Borca iz Šmarca pri Kamniku. Njega je po njegovem lastnem priznanju takorekoč le romanje v Jeruzalem spravilo na

zatožno klop radi krive prisege.

Njegov zagovornik dr. Pegan je v poseben zagovor še posebej opozarjal kazenski senat na dejstva: Obtoženi Franc Borc je na vse kraje in strani strašno vpreženi mož. On je vodja Mlekarske Zadruge, je vodja konsumnega društva, je občinski odbornik in obenem tajnik v Šmarcu; poleg vsega tega pa še oče 7 otrok. Pri Mlekarski Zadrugi sami je toliko opravila, da so imeli lani 170 000 K prometa in da prinaša 115 članov mleko v zadrugo. In zdaj ta v vse strani za dobro katoliško stvar vpreženi mož žrtvuje čeli mesec — in baš v času, ko je največ dela — romanje v sveto deželo. Zdaj pa dobro pomislite, koliko ogromnega dela je skozi ves ta čas zaostalo pri enem kot drugem katoliških podjetij v Šmarcu. Vsi ti ogromni zaostanki od vseh 4 vetrov so čakali na ubogega od daljne poti že itak utrujenega jeruzalemskega romarja.

Borc se vrne 22. septembra zvečer nazaj iz obljubljenega, to se pravi, iz svete dežele. Z vsemi svojimi duševnimi in telesnimi močmi se je moral oprijeti toliko vrst poslov, poravnati toliko v neredu tihočin zaostankov.

Pa bi vse bi še šlo, a glej, nenkrat sredi največjega dela vam pride k z delom že itak preobloženemu Borc sosedinja Ivana Koželj s prošnjo za dobri svet, kaj naj stori z Janezom Jermanom, ki je kot mejaš hrast in borovce posekal. Borc malo pomislil in se odločil, da ji spiše za nagajivega mejaša primerno prepoved. To prepoved je Borc spisal in podpisal za Ivano Koželj, ta pa je pismo še tisto dopoldne po svojem sinu Mihatu poslala k Jermanu. Kratko na to pa je zopet poslala k Jermanu po neki račun, katerega je Jerman — on je namreč kovač — z od sosedo Jeran izposojenim svinčnikom naredil. Borc, pri takih na račun jeruzalemskega romarja nakupičenih opravilih, je seveda pozabil na dan, kdaj je prepoved pisal. Pozabil pa je na njo tudi Jerman, ki tiste prepovedi iz jeze in v zavesti, da je hrast in borovce posekal na svojem, niti prebral ni, marveč raztrgal.

Pa še sedaj bi bilo vse dobro, da Ivana Koželj iz gotovih razlogov celo

sporno vprašanje glede motenja posesti ni spravila pred sodišče v Kamniku. Dne 24. oktobra je šla „tožbo delat“ k odvetniku dr. Krautu, ta pa je v še večjo smolo za Borca tožbo vložil šele 29. oktobra. In tako je tekom civilne pravde prišlo, da je pri razpravi toženi mejaš ugovarjal z akasnelost vložene tožbe, oziroma izpodbijal rok vložene tožbe. Tedaj pa se tožiteljica spomni da ima za pravočasno vloženo tožbo še eno izvestno pričo na razpolag, in ta priča je Borc, ki je ono prepoved pisal na naslov Jermana. Sodnik pošlje Jermanovega sina Agricija po Borca, kar ni bilo daleč, komisija se je namreč vršila na lici mesta. Spotoma je Agricij Borcu skušal dokazati, da je on, Borc, tisto prepoved pisal že septembra meseca. Agricij sam je že kot priča preje izpovedal, da je bilo precej dni po Malem Šmaru.

In zdaj pride: Borc je kot priča prisegel; jaz misim, da je bilo to od 1. do 10. oktobra. Na ugovor Agricija, češ, da je bilo to popreje, Borc vsklikne: O zdaj šele vem, zakaj se gre, da moja izpoved odločilna za usodo pravde. Za to torej mi je Agricij spotoma tako prigovarjal, da je bilo tisto pismo pisano že septembra. Hotel me je torej h krivi prisegi zapeljati. — Med Agricijem in Borcem se je nato vnel prepir, med katerim je odvetnik dr. Kraut fantu nagrozil, da ga ovadi radi napeljevanja h krivi prisegi. — Borc je tudi še tedaj vstrajal pri svoji izpovedi, ko je že sam priznal, da ve zakaj se gre in ko ga je tudi sodnik opozoril, da je njegova izpovedba postala odločilna za usodo sporne zadeve. Toženi Jerman je res tisto pravdo izgubil ter ima okoli 200 K škode.

Mlademu Agriciju pa je še tudi po končani pravdi tisti dan, ko je njegov oče prejel od Borca spisano prepoved, rojil venomer po glavi. Po dolgih ovinkih ugibanj in poizvedbah so prišli Jermanovi naposled na izborni sled. Ugotovilo se je namreč tudi po sosedih, da je bilo to ravno tisti dan, ko so šli trije iz Šmarca v Ameriko. In to je bilo torej pred sv. Mihielom, torej 27. septembra. Agricij je zmagal, Borc je — vsaj objektivno — s svojim pričevanjem padel v vodo, rok za tisto civilno pravdo je bil res zamujen.

In posledica je bila ta, da je jeruzalemski romar Franc Borc prišel včeraj pred deželno sodišče na zatožno klop radi krivega pričevanja. Po zaslišanju 10 prič se je obravnava preložila na danes dopoldne četrta na 12. v svrhu zaslišanja sodnika Vrančiča kot odločilne priče. Ta sodnik iz Kamnika ima danes v rokah usodo jeruzalemskega romarja. Sodnik Vrančič ima namreč v glavnem ugotoviti: Ali je Borc v smislu včerajšnje zagovora prisegel: „Zdi se mi, da je bilo od 1.—10. oktobra; ali je prisegel z besedami: „Jaz mislim“... kot je Borčeva priča Anton Jeran včeraj pod prisego izpovedal; ali pa je prisegel tako kot stoji po dvakratni opozoritvi od strani sodnika Vrančiča, zabeleženo v zapisniku: Sigurno je bilo to od 1.—10. oktobra.

Slučaj je vsekakor jako zanimiv.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Nadomestne državnozborske volitve v Dalmaciji.

Kotor, 31. marca. Kljub temu, da je vlada v zadnjem trenutku sistrala nadomestne državnozborske volitve v kotorskem okraju, so se iste danes vršile. Namesto bivšega srbskega državnozborskega poslanca Bjeladinovića je bil z veliko večino izvoljen dr. Vučković.

Po razpustu parlamenta

Dunaj, 31. marca. Razpust parlamenta je napravil na nekatere stranke najslabši utis. Splošno se smatra ta dogodek kot prvi korak k absolutistični vladi. V dobro informiranih krogih se zatrjuje, da vlada na prihodnje državnozborske volitve ne bo popolnoma nič uplivala, ampak pustila volilec popolnoma proste roke, če tudi pridejo v parlament same radikalne stranke na površje. Ta verzija se tolmači na ta način, da je vlada popolnoma vseeno, če v parlamentu dobi več ali ne, ker se popolnoma zanaša na absolutistično vladno.

Dunaj, 31. marca. Ker so se skoraj vse deželne vlade izjavile proti temu, da bi se prihodnje državnozborske volitve vršile dne 8. junija, je vlada sklenila, da se generalne volitve vrše 13. junija, ožje pa 20. junija. Volilni dnevi za gališke in dalmatinske državnozborske volitve se z ozirom na sedanji politični položaj določijo šele pozneje.

Dunaj, 31. marca. Jutri izide v zborniku državnih zakonov odlok, da se po § 14. bančna predloga podaljša za devet mesecev.

Po sklepu lista. Senzacionalen preobrat v parlamentni krizi.

V pozni nočni uri smo prejeli od jako zanesljive strani z Dunaja naslednje senzacionalno telefonično poročilo: „Baron Bienenroth je doigral, njegova protislovanska politika je doživela popoln krah. Krona je naknadno preklicala razpust državne zbor, Bienenrothov kabinet je prisiljen podati demisijo. Sestava novega kabineta bo poverjena najbrže Bilinskemu. To je uspeh Slovanske Enote. Z vsoto gotovostjo se pričakuje, da naprosi Bilinski „Slovenski klub“ naj določi enega svojega člana, ki bi vstopil v kabinet kot slovenski minister-krajan, ali pa kot minister za uk in bogocastje. V nemško-nacionalnih krogih vlada velikansko razburjenje in bati se je resnih dogodkov, posebno na severnem Češkem.

Lastnik in glavni urednik Milan Plut. Odgovorni urednik dr. Ivan Lah. Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe, 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v zramkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Prazne škatle, že rabljene, prodaja v vsaki velikosti in množini P. Magdič, nasproti glavne pošte. U 30/15—1

Damski in dekliški slamatki se zaradi opustitve modistovske obrti prodajo za vsako primerno ceno. P. Magdič, modna trgovina v Ljubljani, nasproti glavne pošte. U 29/15—1

Učeneza za ključavničarsko obrt sprejme takoj Leopold Grošelj Sp. Šiška 66. 192/2—1

Mize in stole izdeluje in popravlja Franc Wagner Zg. Šiška 18. 191/3—1

Stanovanje v prvem nadstropju z 1 sobo in kuhinjo se odda s 1 majem. Kje, pove „Prva anončna pisarna“ Františkanska ulica 8. 188/3—1

Krpak deček star 15 let, se želi izučiti mehaničnega ključavničarstva, najraje v Ljubljani, eventualno tudi drugje. Ponudbe pod „Učeneza“ na Prvo anončno pisarno, Františkanska ulica št. 8. 194/2—1

Kupim malo rabljeno opremo za kopalno sobo (peč, tuš, bana). Ponudbe na Prvo anončno pisarno, Františkanska ulica 8. 190

Lepo zemljišče okrog 20 kvadratnih sežnje obsežno, oddaljeno 100 korakov od križpotja kamniške železnice, pripravno za stavbišče in vrt za zelenjavo (vodovod tik zemljišča) se ceno prodaja. Več se poizve v „Prvi anončni pisarni“, Františkanska ulica št. 8. 197/3—1

Šivalni stroj (Singer) se prodaja za K 45, Emonska cesta št. 2. I. nadstropje levo in čevljarji stroj (Cilinder) za 65 K na Sv. Petra cesti št. 4 v prodajalni. 195/2—1

Lepo meblirana mesečna soba s posebnim vhodom, se odda s 15. aprilom na Poljanski cesti št. 3. 186/2—1

Kovačnica na vodi se išče v najem. Ponudbe na upravništvo „Jutra“. U34/2—1

Solidna dama se sprejme na stanovanje, eventualno s hrano na Mestnem trgu 24, III. nadstropje (št. 3). U35

Korespondent in knjigovodja išče za popoldansko uporabo primerne službe. Naslov pove upravništvo „Jutra“. U/36/2—1

Več spretnih ključavničarskih

pomočnikov

sprejme v trajno delo ključavničar

Franc Smole v Sp. Šiški.

Največja zaloga

čevljev

domačega in tujega izdelka.

Milan Škerl,

Ljubljana,

Šolski drevored št. 8.

Cene zmerne. — Postrežba točna.

Tovarniška znamka „IKO“.

Lastna tovarna ur v Svici.

Dva dobra pomočnika

sprejme takoj R. GEYR, ključavničarski mojster, Cesta na Rudolfovo železnico št. 10.

Velika popolnoma sortirana zaloga za spomlad in poletje!

obleke za gospode od 8 K naprej
„ „ dečke „ 6 „ „
„ „ otroke „ 2 „ „
površnika za gosp. „ 12 „ „
„ „ dečke „ 6 „ „
klobuke in čepice „ 1 „ „

Velikanska izbira damske konfekcije. Specialitete v hlačnem krilu in kostumu.

Ilustrovani cenik zastoj in franko.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič

v Ljubljani, Mestni trg 5

A. Feldstein

priporoča svojo galanterijsko knjigovoznico na Radeckega cesti št. 12.

Prostori

za kako obrt (za mizarja ali jednakega) se takoj oddajo.

Tržaška cesta št. 4 v Ljubljani.

Za 18.000 K

prodam takoj hišo z dobro idočo gostilno in trgovino ter z vrtom stoječo blizu cerkve na Ponikvi ob juž. železnici na Štajerskem. Kupci naj vložijo ponudbe na naslov lastnice: Ana Vrečko, Radovljica, Kranjsko.

Mlad čevljarški obrtnik

podjetnega duha in treznega značaja v prijetnem kraju na deželi, z malo trgovino, star 28 let, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično, staro od 18 do 25 let s premoženjem ter zmožno nemškega jezika. — Dopisi naj se pošiljajo do 15. aprila s sliko na upravnishstvo „Jutra“ pod Bodočnost 2.

Fran Paušner,

krojač v Ljubljani pri „Novem svetu“ javlja slavnemu občinstvu, da sprejema stare moške obleke v popravilo ter izvršuje iz starih oblek nove za otroke po najnižjih cenah.

Ant. Stiplošek

sobni in dekoracijski slikar ter pleskar

Ljubljana, Marija Terezija cesta 6 se priporoča p. n. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela ob najmodernejši izvršitvi in po najnižjih cenah. Sprejema naročila tudi na dezelo.

Kunc-ove obleke

so nedosežne glede oblike, izvršitve in cene.

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Telefon št. 291.

Najboljši pokončevalec mrčesa je brezdvomno F. Scherag-a

JANOL

pomori podgane, miši, stenice, ščurke i. t. d. - pod garancijo. -

Naroča se:

Dunaj XV., Fünfhausgasse št. 5.

Najboljše odgovori „Slovenca“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“, ali pa najde novega naročnika!

Priporoča se največja zaloga oblek za gospode in dečke.

Vedno najnovejša konfekcija za dame in deklice.

A. LUKIČ Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

Solidna postrežba!

Nizke cene!

Cene brez konkurence!

Slovinci, pozor pri nakupovanju vencev!

FR. IGLIČ

Ljubljana, Mestni trg 11 priporoča največjo zalogo krasnih nagrobnih vencev in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Delniška družba pivovarne „Union“

v Sp. Šiški pri Ljubljani

Telefon št. 53

priporoča svoje izborno marčno, dvojno-marčno in izvozno pivo

v sodčkih in steklenicah.

Del. glavnica: K 5.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica št. 2.

priporoča promese na 4% Tiske srečke à K 8.—; žrebanje 1. aprila; glavni dobitok K 180.000.—.

Podružnice v Spiljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.

Priznana največja, resnično domača, že 25 let obstoječa eksportna tvrdka.

Franc Čuden,

urar

Ljubljana, Prešernova ulica 1

samo nasproti Franciškanske cerkve

je delničar

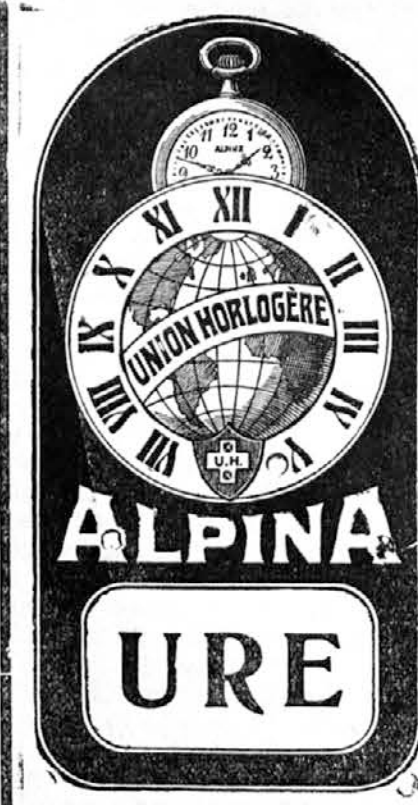
največjih tovarn švicarskih ur „Union“ v Genovi in Bielu, on torej lahko po originalno tovarniških cenah garantirano zanesljivo, v vseh legah in temperaturah po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane, svetovno znane

.. ALPINA URE ..

z matematično preciznim kolesjem — v zlatu, tulu, srebru, nikeljnu in jeklu

prodaja.

Nedosežno velika izbira. Večletno jamstvo. Ceniki zastoj in poštne prosti.

Najbolj varno naložen denar!

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa do 31. dec. 1910 nad 564 milijonov K.

Stanje hranilnih vlog nad 40 milijonov K.

Rezervni zaklad nad 1.200.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3.

sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po 4 1/4 % brez odbitka. Nevzdignjene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Denar in knjižice se lahko pošiljajo po pošti.

Za varnost naloženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi izključena vsaka špekulacija z vloženim denarjem.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

Kreditno društvo.

Posoja na zemljišča po 5% in proti poplačevanju dolga po najmanj 1/4 %. Dolжник pa more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Pivovarna Göss, akc. družba, prej Maks Kober v Gössu

priporoča svoja

piva v sodčkih in steklenicah najboljše kakovosti.

Zaloga v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Šelenburgova ulica št. 7 (nasproti glavni pošti).

Kupuje in prodaja:

vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prioritete, delnice, srečke itd. — Valute in devize. — Predjumi na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih.

Promese k vsem žrebanjem.

Centrala v Trstu.

Vloge na knjižice

od dneva vložitve 4 1/2 % do dneva dviga. Rentni davek plačuje banka iz svojega. Na tekoči in žiro račun po dogovoru. Zivahna zveza z Ameriko.

Akreditivi.

Menjalnica.

Eskomptuje

menice, devize in fakture — Zavarovanje vrednostnih papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. — Stavbni krediti. — Rembours-krediti. — Borna naročila.

Inkaso.

Filijalka v Opatiji.

Delniška glavnica K 6.000.000

Rezervni fond okoli K 300.000